

Listy apoštola Pavla Timotejovi a Títovi

Svätý Otec sa po minulotýždňovej téme Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov vrátil k rozprávaniu o sv. Pavlovi, konkrétne sa zameral na jeho dva Listy Timotejovi a List Títovi. “Písmo a tradícia sú tu ako “pevný Boží základ” pre život Cirkvi a ťažisko jeho poslania v privádzaní všetkých ľudí k poznaniu Božej spásonosnej pravdy”

10.03.2009

„Listy adresované týmto dvom pastierom majú v Novom zákone mimoriadne miesto. Väčšina exegétov sa dnes domnieva, že tieto listy neboli napísané samotným sv. Pavlom, ale svoj pôvod majú v „škole svätého Pavla“ a predstavujú jeho odkaz pre novú generáciu: možno obsahujú aj úryvok textu napísaný alebo slová vyslovené samotným apoštolom. Napríklad, niektoré slová Druhého listu Timotejovi sa javia byť tak autentické, že nemôžu pochádzať odinakiaľ, než zo srdca a z úst apoštola.

Je isté, že situácia vo vnútri Cirkvi, ktorú môžeme vnímať pri čítaní týchto dvoch listov, je odlišná od situácie hlavných rokov Pavlov života. On sám sa teraz v retrospektíve definuje ako „hlásateľ, apoštol a učiteľ“ pohanov vo viere a pravde (1 Tim 2,7; 2 Tim 1,11); predstavuje sa ako ten, ktorý dosiahol milosrdenstvo, pretože Ježiš

Kristus – tak píše - na ňom ako na prvom „ukázal všetku zhovievavosť ako príklad pre tých, čo v neho uveria pre večný život.“ (1 Tim 1,16). Je teda podstatné, že na Pavlovi, prenasledovateľovi kresťanov, ktorý sa obrátil v prítomnosti Vzkrieseného Krista, sa ukazuje veľkodušnosť Pána a povzbudenie pre nás, aby sme dôverovali a nebáli sa veriť v milosrdenstvo Pána, ktoré napriek našej malosti dokáže urobiť veľké veci.

Mimo obdobia hlavných rokov Pavlovho života sa nachádzajú aj kultúrne kontexty, ktoré sú tu predstavené. Naznačuje sa tu objavenie celkom mylných a falošných náuk (prov. 1 Tim 4,1-2; 2 Tim 3,1-5) – ako napríklad takých, ktoré hlásali, že manželstvo nie je dobré (prov. 1 Tim 4,3a). Vidíme ako veľmi súčasná je táto obava, pretože aj dnes sa niekedy Sväté písmo číta ako objekt historického skúmania, a

nie ako slovo Ducha Svätého, v ktorom môžeme počuť hlas samotného Pána a spoznať jeho prítomnosť v dejinách. Mohli by sme povedať, že v tomto stručnom výpočte chýb, ktorý nachádzame v daných troch listoch, vidno stopy neskoršieho chybného učenia, ktoré je známe pod pojmom gnosticizmus. (porov. 1 Tim 2,5-6; 2 Tim 3,6-8).“

Svätý Otec pokračoval vysvetlením, že na mylné doktríny listy odpovedajú dvomi argumentmi. Na prvom mieste hovoria o potrebe duchovného čítania Svätého písma, teda čítania takým spôsobom, ktorý Písmo chápe ako inšpirovaný text pochádzajúci od Svätého Ducha, ktorý nás učí ako dosiahnuť spásu. Po druhé je poukázané na depozitum – parathéke – slovo, ktorým sa označuje tradícia apoštolskej viery, ktorú treba uchovávať s pomocou Ducha Svätého, ktorý v nás prebýva. Toto depozitum je kritériom vernosti

ohlasovania evanjelia. V ďalšej časti Svätý Otec poukázal na učenie apoštolských listov o pravde ako synonyme viery, ktorej má byť Cirkev oporou.

„Celkovo je dobre vidno, že kresťanská komunita sa vytvára vo veľmi jasných črtách, sledujúc identitu, ktorá je nielen vzdialená od nesprávnych interpretácií, ale predovšetkým potvrdzuje svoje zakotvenie v základných bodoch viery, ktorá je tu synonymom „pravdy“ (1 Tim 2,4.7; 4,3; 6,5; 2 Tim 2,15.18.25; 3,7.8; 4,4; Tit 1,1.14). Vo viere sa objavuje podstatná pravda o tom, kto sme my, kto je Boh, ako máme žiť. A táto pravda (pravda viery) je v Cirkvi definovaná ako „stĺp a opora“ (1 Tim 3,15). V každom prípade, zostáva otvorenou komunitou, ktorá sa modlí za všetkých ľudí každého stavu a hodnosti, aby dosiahli poznanie pravdy: Boh „chce, aby boli všetci

ľudia spasení a poznali pravdu,“ pretože „Kristus Ježiš vydal seba samého ako výkupné za všetkých“ (1 Tim 2,4-5). Teda zmysel pre univerzalitu, aj keď komunity sú ešte malé, je v týchto listoch silný a rozhodujúci. Okrem toho táto kresťanská komunita „nikoho nepotupuje“ a „prejavuje všemožnú vládnuť všetkým ľuďom“ (Tit 3,2). Toto je prvá dôležitá súčasť daných listov: univerzálnosť a viera ako pravda, ako kľúč pre čítanie Svätého písma, Starého zákona – tak sa určuje jednota ohlasovania, Písma a jednej živej viery otvorenej pre všetkých, svedčiacej o láske Boha ku všetkým.“

Ďalšou typickou súčasťou týchto listov je ich úvaha o služobnej štruktúre Cirkvi. Sú to práve tieto listy, ktoré po prvýkrát predstavujú trojité rozdelenie – biskupi, presbyteri a diakoni. Je v nich tiež možné sledovať splynutie dvoch rozdielnych štruktúr a tak aj

stanovenie definitívnej podoby
ministéria Cirkvi. Tieto tri listy – ako
dodal Svätý Otec – už nie sú
adresované spoločenstvu, ale
osobám: Timotejovi a Títovi, ktorí na
jednej strane vystupujú ako biskupi,
na druhej strane nastupujú na
miesto apoštola.

„Napokon je dôležité všimnúť si, že v
týchto listoch Cirkev chápe seba
samú v termínoch veľmi ľudských, v
prirovnaní k domu a rodine.

Predovšetkým v Prvom liste
Timotejovi (Tim 3,2-7) nachádzame
veľmi podrobné inštrukcie o
biskupovi: musí byť „bez úhony, muž
jednej ženy, triezvy, rozvážny, slušný,
pohostinný, schopný učiť; nie pijan,
ani bitkár, ale skromný, nie
neznášanlivý, ani chamtivý; musí
dobre viesť svoj dom a deti držať v
poslušnosti a v celkovej mravnej
čistote. Veď kto nevie viesť svoj dom,
ako sa bude starať o Božiu Cirkev?!
Nemá to byť novoobrátenec, aby

nespyšnel a neprepadol diablovmu odsúdeniu. Musí mať aj dobré svedectvo od tých, čo sú mimo.“ Treba si všimnúť predovšetkým postoj k učeniu (porov. aj 1 Tim 5,17), ktorého ozvenu nachádzame aj v ďalších pasážach (porov. 1 Tim 6,2n; 2 Tim 3,10; Tit 2,1) a tiež jednu zvláštnu osobnú danosť, ktorou je „otcovstvo“. Biskup je v skutočnosti považovaný za otca kresťanskej komunity (porov. tiež 1 Tim 3,15). Napokon myšlienka Cirkvi ako „Božieho domu“ nachádza svoje korene už v Starom zákone (Nm 12,7), je znovu formulovaná v liste Hebrejom 3,2.6, a tiež na iných miestach čítame, že všetci kresťania už nie sú viac cudzincami ani prišelcami, ale spoluobčanmi svätých a patria do Božej rodiny“ (porov. Ef 2,19).

Vatikán (28. januára, RV)

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/listy-
apostola-pavla-timotejovi-a-titovi/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/listy-apostola-pavla-timotejovi-a-titovi/)
(12.08.2025)